

# پویمان ۲

## صدور بارنامه



صفحه صدور

بارنامه های تحویلی  
صدور جواه  
صدور بارنامه  
لست قیمت  
لست اطلاعات سمه  
لست واژیری راسدگان

حداول سیسم

کاررساب

سیسم

تعریف کاربران  
لست اطلاعات سرکت  
تنظیمات برنامه  
نهیه / باربادی سیمه پستینیان  
ظریفیجی / مشهدات

چاچیت آیندروت : فقط

آیا تا به حال به این موضوع فکر کرده‌اید که یک کشاورز چگونه محصولات کشاورزی خود را به مراکز مصرف می‌رساند؟ و یا یک مدیر کارخانه، تولیدات خود را چگونه برای فروش به بازار مصرف در سراسر کشور می‌رساند؟ چه اسناد و مدارکی بین فرستنده کالا، حمل کننده و گیرنده کالا رد و بدل می‌شود؟ از چه اسنادی در زمان حمل استفاده می‌شود؟ چگونه بدون اینکه نیاز به ملاقات حضوری میان فروشنده محصول یا کالا با خریدار باشد، یک محموله توسط صاحب کالا (فرستنده)، به شرکت حمل و نقل تحویل شده و بعد از حمل توسط راننده، به گیرنده تحویل داده می‌شود. در بخش حمل و نقل داخلی کالا، مقررات برای روابط حقوقی فرستنده، شرکت حمل و نقل و گیرنده کالا، تعریف و اسنادی برای این موضوع تعریف شده است.

## اسناد حمل و نقل جاده‌ای

در کنار اهمیت عوامل فیزیکی نظیر راه، ابنيه و تأسیسات راه و ناوگان جاده‌ای، یکی از مباحث مهم در این صنعت، بحث اسناد حمل و نقل است. چرا که این اسناد تنظیم‌کننده روابط بین تمامی ذی‌نفعان یک فرایند حمل و نقل کالا هستند. وقتی یک فرد تصمیم به خرید یک واحد مسکونی می‌گیرد، در اولین گام به یک بنگاه معاملاتی مراجعه می‌کند. پس از انتخاب واحد مورد نظر که توسط بنگاه مزبور به خریدار معرفی گردیده، نسبت به امضای مدارک و اسناد آن اقدام می‌کند و مدارک و اسناد مربوطه که توسط قانون و مقررات تعریف شده، بین خریدار و فروشنده ردوبدل می‌گردد. سپس کارمزد بنگاه معاملاتی نیز پرداخت می‌شود.

در حمل و نقل، صاحب کالا یا همان کشاورز یا مدیر کارخانه تولیدی، با مراجعه به شرکت حمل و نقل درخواست خود مبنی بر حمل محموله را مثلاً از شهر اصفهان به عنوان مبدأ حمل، به شهر تهران به عنوان مقصد حمل می‌دهد. با توجه به اینکه این جایه‌جایی در محدوده یک کشور اتفاق می‌افتد، اسناد داخلی بر پایه مقررات ملی تنظیم می‌گردند. در حمل و نقل مسافر می‌توان به اسناد بلیت و صورت وضعیت مسافری و در حمل و نقل داخلی به بارنامه و در حمل و نقل بین‌المللی به راهنامه اشاره کرد.

اسناد حمل و نقل	
مسافر	کالا
بلیت	الف) حمل و نقل داخلی: بارنامه
صورت وضعیت	ب) حمل و نقل بین‌المللی: راهنامه

## بارنامه

صاحب یا فرستنده کالا در زمان مراجعه به یک شرکت حمل و نقل برای جابه‌جایی محموله خود در قبال تحویل کالا، سندی از متصلی دریافت می‌کند. این سند در حمل و نقل جاده‌ای بارنامه گفته می‌شود. به طور کلی بارنامه سندی است که مشخصات کامل بار در آن قید شده و به موجب آن تعهد می‌شود بار به مقصد و به گیرنده تحویل داده شود. بارنامه رسید دریافت بار است. به عبارت دیگر سندی است که از سوی متصلی حمل کالا (شرکت یا مؤسسه حمل و نقل) در اختیار فرستنده کالا قرار می‌گیرد تا نشانه تحویل کالا باشد.

بارنامه جاده‌ای داخلی کالا از نظر محموله قابل حمل، به ۳ نوع تقسیم می‌گردد:

### ۱- بارنامه مخصوص حمل عمدۀ بار (بارنامه جاده‌ای داخلی)

معدان، شرکت‌های بزرگ تولیدی و واردکنندگان عمدۀ کالاهای هنگامی که تصمیم به جابه‌جایی کالای خود دارند به شرکت‌های حمل و نقل مراجعه و درخواست کالای خود را به مقصد مشخص اعلام می‌کنند. برای حمل کالاهایی که حجم آنها به میزانی است که به تنها یی ظرفیت یک وسیله‌نقلیه باربری را تکمیل می‌کنند، بارنامه مخصوص حمل «عمده بار» صادر می‌گردد. به طور خلاصه، عمدۀ بار عبارت است از محموله‌ای که به تنها یی ظرفیت بارگیری یک دستگاه وسیله نقلیه باربری را تکمیل نماید. در مورد بارهای حجیم و سبک در صورتی که ظرفیت کامیون از نظر طول و عرض و ارتفاع تکمیل شود، بارنامه عمدۀ بار مورد نیاز است.

### ۲- بارنامه مخصوص حمل فراورده‌های نفتی

فراورده‌های نفتی که از بارنامه مخصوص حمل فراورده‌های نفتی استفاده می‌کنند عبارت‌اند از: بنزین، نفت کوره، نفت گاز (گازوئیل) و نفت سفید.

### ۳- بارنامه مخصوص حمل خردبار

فرض کنید فروشنده کالایی، یک بسته حاوی محمولات مختلف را به وزن ۳۰۰ کیلوگرم می‌خواهد از شهر الف به شهر ب بفرستد، برای این کار به نزدیک‌ترین شرکت حمل و نقل شهر خود مراجعه کرده و بسته خود را تحویل متصلی شرکت می‌دهد. با توجه به اینکه محموله دارای وزن کافی برای تکمیل ظرفیت یک وسیله‌نقلیه باربری نیست، شرکت حمل و نقل برای آن بارنامه مخصوص صادر می‌نماید. این بارنامه، بارنامه خردبار محسوب می‌شود. به بیانی دیگر خردبار عبارت است از محموله‌ای که به تنها یی ظرفیت بارگیری یک دستگاه وسیله‌نقلیه باربری را تکمیل نکند.

به نظر شما برای حمل تولیدات یک کارخانه سیمان، از کدام نوع بارنامه باید استفاده کرد؟

فعالیت کلاسی ۱



در زیر تصاویری از بارنامه‌های مخصوص حمل عمدۀ بار، و حمل فراورده‌های نفتی را ملاحظه می‌کنید.

نمونه						
		وزارت راه و شهرسازی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای بارنامه جاده‌ای داخلی				
تلفن	پلاک	کوچه	خیابان	شهر	شناخته ملی	نام و نام خانوادگی فرستنده:
تلفن	پلاک	کوچه	خیابان	شهر	شناخته ملی	نام و نام خانوادگی گیرنده:
نام و نام خانوادگی واندۀ اول:						
شماره کارت هوشمند راننده	شماره شناسنامه/کدملی	ساکن شهر	شماره گواهینامه محل صدور			
نام و نام خانوادگی واندۀ دوم:						
شماره کارت هوشمند راننده	شماره شناسنامه/کدملی	ساکن شهر	شماره گواهینامه محل صدور			
شماره و تاریخ انتقاله بیمه نامه شخص ثالث						
شماره و تاریخ انتقاله بیمه نامه شخص ثالث	محل شماره گذاری	نوع بارگیر	کارخانه ساخت	شماره کارت هوشمند ناوگان	شماره پلاک وسیله نقلیه	نام محموله
مقصد تخلیه	وزن (کیلوگرم) حجم (لیتر)	نوع بسته بندی	تعداد بسته	مبدأ بارگیری	سی‌پلاک	
مبلغ (کل کرایه) ..... پیشکارایه ..... باقیمانده کرایه ..... حق پایانه ..... کمیسیون دریافتی ..... ریال						
نام موسسه یا شرکت حمل و نقل ..... کد شرکت ..... نشانی						
ضمون اعلام وصول کالای مندرج در متن بارنامه متعهد می‌گردد آن را حداکثر تاریخ ..... به گیرنده تحويل دهد.						
مهر و امضاء موسسه یا شرکت حمل و نقل ..... نام و نام خانوادگی گیرنده / تاریخ ..... امضاء و اثر انکشت راننده / تاریخ						

شکل ۱- بارنامه جاده‌ای داخلی (عمده بار)

نمونه						
		وزارت راه و شهرسازی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای بارنامه زمینی مخصوص حمل فراورده‌های نفتی سازمان حمل و نقل				
تلفن	پلاک	کوچه	خیابان	شهر	شناخته ملی	نام و نام خانوادگی فرستنده:
تلفن	پلاک	کوچه	خیابان	شهر	شناخته ملی	نام و نام خانوادگی گیرنده:
نام و نام خانوادگی راننده:						
شماره کارت هوشمند راننده	شماره شناسنامه	ساکن شهر	شماره گواهینامه محل صدور			
نام و نام خانوادگی راننده:						
شماره کارت هوشمند راننده	شماره شناسنامه	ساکن شهر	شماره گواهینامه محل صدور			
شماره و تاریخ انتقاله بیمه نامه شخص ثالث						
شماره و تاریخ انتقاله بیمه نامه شخص ثالث	محل شماره گذاری	کارخانه ساخت	شماره کارت هوشمند ناوگان	شماره پلاک وسیله نقلیه	نام محموله	
مقصد تخلیه	وزن (کیلوگرم) حجم (لیتر)	نوع بسته بندی	تعداد بسته	مبدأ بارگیری	سی‌پلاک	
مقدار طیبی به لیتر	کد ملی محصول	شماره برجسته	درجه حرارت	محل شماره گذاری بارگیر	شماره پلاک بارگیر	
مقدار در میلی ۶۰ درجه	وزن محصول	نوع بسته بندی	مبدأ	شماره گروه (کلاس) کالا	شماره گروه (کلاس) کالا	
مبلغ کل کرایه ..... ریال، مبلغ پیشکارایه ..... ریال، باقیمانده کرایه ..... ریال، حق پایانه ..... ریال، کمیسیون دریافتی ..... ریال						
نام شرکت یا موسسه حمل و نقل ..... کد شرکت ..... نشانی						
ضمون اعلام وصول کالای مندرج در متن بارنامه متعهد می‌گردد آنرا حداکثر تاریخ ..... به گیرنده تحويل دهد.						
مهر و امضاء موسسه یا شرکت حمل و نقل ..... نام و نام خانوادگی گیرنده ..... امضاء و اثر انکشت راننده ..... تاریخ						

شکل ۲- بارنامه حمل فراورده‌های نفتی

## صدور بارنامه

فعالیت کلاسی ۲



چند مثال از عمدہ بار (با وزن بالا، حجیم و سبک) و خرده بار و فراوردهای نفتی را که در شهر و یا در جاده‌ها مشاهده کردید، نام ببرید.

باید توجه داشت که طرح بارنامه‌های داخلی عمدہ بار و فراورده نفتی توسط وزارت راه و شهرسازی (سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای) تهیه شده و از طریق وزارت اقتصادی و دارایی چاپ می‌شود و پس از وصول حق تمبر در اختیار شرکت‌ها و مؤسسات مجاز حمل و نقل داخلی کالا برای جابه‌جایی محموله‌های بین شهری کشور قرار می‌گیرد. بارنامه مخصوص حمل خرده بار توسط شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل و با توجه به نیاز خود طراحی و استفاده می‌شود.

فعالیت کلاسی ۳



به نظر شما چرا بارنامه‌های حمل داخلی کالا توسط وزارت اقتصادی و دارایی چاپ و پس از وصول حق تمبر، در اختیار شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل قرار می‌گیرد؟

همان‌طور که در تصاویر ۱ و ۲ مشاهده کردید اطلاعات بارنامه‌ها با توجه به نیاز صاحب کالا، متصدی حمل و گیرنده کالا و همچنین نوع محموله و وسیله‌نقلیه، تهیه شده که در زمان صدور آن تکمیل می‌گردد. اطلاعاتی از قبیل:  
**کل کرایه حمل**

مجموع مبلغ پیش‌کرایه و باقی‌مانده کرایه (پس کرایه) می‌باشد. این مبلغ با توافق صاحب کالا و شرکت یا مؤسسه حمل و نقل، مناسب با ظرفیت بارگیری وسیله‌نقلیه برابری تعیین می‌گردد.

**مبلغ پیش‌کرایه**

مبلغی از کل کرایه حمل است که راننده طبق توافق با شرکت یا مؤسسه حمل و نقل در مبدأ حرکت، دریافت می‌کند.  
**باقی‌مانده کرایه (پس کرایه)**

مبلغی از کل کرایه حمل است که راننده در مقصد دریافت می‌کند.  
**کارمزد (کمیسیون)**

مبلغی که شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل کالا بابت صدور بارنامه از راننده دریافت می‌کنند. درصد کارمزد شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل برابر مقررات و دستورالعمل‌های سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای تعیین می‌گردد.

**عارض جابه‌جایی کالا**

عارض ملی است که مطابق قانون دریافت می‌گردد و از حاصل ضرب درصدی در مبلغ کرایه به دست می‌آید.

## بیمه مسئولیت مدنی متقدیان حمل و نقل داخلی

مسئولیت مدنی چیست؟

هرگاه شخصی که به دیگری خسارتی وارد کرده و موظف به جبران آن باشد، می‌گویند در برابر او مسئولیت مدنی دارد یا ضامن است.

مثال: هنگامی که پزشکی در اثر بیاحتیاطی و سهلانگاری آشکار در امر معالجه، موجب صدمه جسمانی یا روانی به بیمار گردد، هم مرتكب مسئولیت کیفری شده که جزای آن توبیخ و منوعیت از کار است و هم مرتكب مسئولیت مدنی شده که باستی زیان وارد به بیمار را پرداخت نماید. مثال دیگر، مسئولیت متتصدی حمل در مقابل صاحب کالا است. خسارت ناشی از حمل کالا در صورتی که عمدی نباشد از نوع مسئولیت مدنی است.

در این بیمه‌نامه، صاحبان کالا مطابق قانون تجارت و شرایط بارنامه‌های صادره، تحت پوشش بیمه مسئولیت مدنی قرار می‌گیرند.

### ارزش محمولة

قیمت واقعی محمولة تحت پوشش بیمه در مبدأ تعیین می‌شود که براساس اظهار صاحبان محمولة در بارنامه درج شده و مبنای محاسبه حق بیمه و خسارت است.

### مالیات بر ارزش افزوده:

برای درک بهتر مفهوم این نوع مالیات، بهتر است ابتدا بدانیم ارزش افزوده به چه معناست.

**ارزش افزوده:** تفاوت بین ارزش کالا و خدمات فروخته شده با ارزش کالا و خدمات خریداری شده است.

بنابراین مالیات بر ارزش افزوده، مالیاتی است که خریدار هنگام خرید کالا یا خدمات، باید به فروشنده پردازد و فروشنده کالا و خدمات، این مالیات را در زمان‌های معینی به دولت پرداخت می‌کند. نحوه محاسبه ارزش افزوده در بخش حمل و نقل جاده‌ای مطابق با قانون مالیات بر ارزش افزوده تعیین می‌گردد.

**فرستنده:** فردی حقیقی و یا حقوقی که قصد ارسال کالا یا محمولة‌ای را از مبدأ به مقصد (مثلاً از شهر الف به شهر ب) دارد.

**گیرنده:** فردی حقیقی و یا حقوقی که محمولة و یا کالایی را که برای او ارسال شده، در مقصد تحويل می‌گیرد.

**ناوگان باری:** وسیله‌نقلیه حمل کالا که دارای ظرفیت مشخص براساس کارت مشخصات وسیله‌نقلیه است.

**راننده:** شخصی که مطابق آیین‌نامه راهنمایی و رانندگی مجاز به رانندگی با وسائل نقلیه باری یا مسافری مربوطه بوده و همچنین دارای کارت هوشمند معتبر از سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای است.

## مجوز خاص حمل توسط دستگاه‌های متولی

هر سازمان و نهادی براساس وظیفه و مسئولیتی که طبق قانون بر عهده دارد، موظف به انجام اموری برای کنترل و نظارت در راستای مأموریت‌های خود می‌باشد. به عنوان مثال: سازمان جنگل‌ها، مراتع و آبخیزداری کشور وظیفه حفظ، حمایت، حراست و بهره‌برداری اصولی از جنگل‌ها، مراتع و بیابان‌ها و حوزه‌های آبخیز کشور را بر عهده دارد و به همین جهت برای جلوگیری از تخریب جنگل‌ها اجازه قطع و استفاده بی‌رویه از درختان جنگل را صادر نمی‌کند. هنگام خروج و حمل تنہ درختان از جنگل، صاحب کالا باید مجوز مربوطه را گرفته و در اختیار متتصدی حمل قرار دهد.

مثال دیگر، حمل دام زنده و فراورده‌های دامی، خوراک دام، دارو و مواد بیولوژیک، سموم، مواد ضدغذوی کننده و مواد مصرفی دامپزشکی است که نیاز به مجوز از سازمان دامپزشکی دارد. کاربر می‌باشد پس از صدور معرفی‌نامه الکترونیکی و تأیید مجوز حمل توسط نهاد یا سازمان متولی، بارنامه صادر کند.

در حال حاضر تعدادی از این نهادها و سازمان‌ها از قبیل سازمان دامپزشکی، گمرک جمهوری اسلامی ایران، شرکت ملی پالایش و پخش فراورده‌های نفتی به «سیستم بارنامه برخط» سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای متصل بوده و صدور مجوزهای حمل به صورت سیستمی پس از صدور معرفی‌نامه الکترونیکی در شرکت حمل و نقل، توسط این سازمان‌ها تأیید شده و مجوز حمل صادر می‌گردد.

## حقوق و تکاليف صاحب کالا (فرستنده)، گيرنده کالا و متصدی حمل (صادرکننده بارنامه)

در مواردی در فرایند حمل و نقل مشکلاتی میان طرف‌های درگیر پیش می‌آید که ناشی از ناآگاهی از وظایف و تکاليف و حق و حقوق هر طرف است. در ادامه به حقوق و وظایف هر یک از طرف‌های حمل و نقل می‌پردازیم. تصور کنید تولیدکننده‌ای قصد فرستادن تعدادی گلدان چینی از شهر می‌بیند به شهر ساری را دارد. اینکه این محمولة شکستنی چگونه بسته‌بندی شود، و هزینه‌های آن چگونه باید پرداخت گردد یا چنانچه در حین حمل تعدادی از این گلدان‌ها شکست چه اقدامی باید صورت گیرد جزء موضوعاتی است که فرستنده یا صاحب کالا باید از آن مطلع باشند، همین‌طور گیرنده کالا در زمان تحويل چه وظیفه‌ای بر عهده دارد؟ و نهایتاً اینکه چگونه بسته‌بندی گردد و چگونه در وسیله‌نقلیه چیده شود؟ و نیز چگونگی محاسبه و اخذ کرایه حمل و پرداخت احتمالی ضرر و زیان ناشی از صدمات وارد در حین حمل از جمله وظایف متصدی حمل (شرکت حمل و نقل) است.

### اول: حقوق و تکاليف صاحب کالا (فرستنده)

#### (الف) تکاليف فرستنده:

هنگامی که صاحب کالا یا همان فرستنده تصمیم به فرستادن کالایی از نقطه‌دیگر (از مرکز تولید به محل مصرف) می‌گیرد، می‌بایست اقداماتی از جمله تحويل کالا به متصدی حمل و همچنین ارائه کلیه مدارک و استناد مربوط به کالا از قبیل مجوز آن و همین طور بسته‌بندی مناسب کالا را انجام دهد.

#### (ب) حقوق فرستنده:

وقتی فرستنده کالای خود را به متصدی حمل تحويل می‌دهد و به دلایلی کالا به دست گیرنده کالا نمی‌رسد، فرستنده حق بازپس‌گیری کالا و محموله خود را دارد. یا هنگامی که به کالا خسارتی وارد می‌گردد صاحب کالا حق شکایت به مراجع مربوطه برای جبران خسارت وارد را دارا می‌باشد.

هنرجویان در دسته‌های چند تایی در نقش فرستنده و متصدی حمل، سایر تکاليف و وظایف و حقوقی را که بر عهده یک فرستنده کالا می‌باشد، ذکر نمایند.

فعالیت کلاسی ۴



## دوم: حقوق و تکالیف گیرنده

### الف: تکالیف گیرنده:

پس از آنکه شرکت حمل و نقل، کالای فرستنده را به مقصد مورد نظر حمل کرده، آیا گیرنده یا صاحب کالا می‌تواند بدون هیچ دلیل قابل قبولی از تحويل کالا و تخلیه آن در مقصد امتناع کند؟ جواب نه است. در واقع یکی از تکالیف گیرنده، تحويل گرفتن و تخلیه کالا در مقصد است.

### ب: حقوق گیرنده:

همان‌طور که در بالا به تکالیف گیرنده کالا اشاره شد، گیرنده کالا نیز حقوقی دارد. به عنوان مثال حق دریافت سالم کالا و چنانچه کالای تحويل شده در زمان حمل دچار صدماتی شده باشد حق شکایت از متصدی حمل به مراجع مربوطه را دارد.

فعالیت کلاسی ۵



هنرجویان در دسته‌های چندتایی در نقش گیرنده (صاحب کالا) و متصدی حمل سایر تکالیف و وظایف و همچنین حقوقی را که بر عهده یک گیرنده کالاست، ذکر کنند.

## سوم: حقوق و مسئولیت متصدیان حمل

### الف: تکالیف متصدی حمل

شرکت حمل و نقل و یا متصدی حمل از زمان تحويل کالا در مبدأ از فرستنده کالا، تا زمان تحويل کالا در مقصد به گیرنده کالا، وظایفی بر عهده دارد که از جمله مهم‌ترین آنها می‌توان تعهد اینمی کالا در طول حمل و مسئولیت جبران خسارات وارد به کالا را نام برد. می‌توانید سایر تکالیفی که بر عهده متصدی حمل می‌باشد را ذکر کنید.

### ب: حقوق متصدیان حمل:

شرکت حمل و یا همان متصدی حمل وقتی کالای مورد نظر فرستنده را سالم و در زمان مورد نظر و توافق شده به گیرنده تحويل داد، حق دریافت هزینه‌های آن را دارد. کرایه حمل، هزینه‌های تخلیه و بارگیری و سایر مخارج مرتبط با حمل از جمله سایر حقوق متصدی حمل است.

فعالیت کلاسی ۶



هنرجویان در دسته‌های چندتایی در نقش گیرنده (صاحب کالا) و متصدی حمل، سایر تکالیف و وظایف و همچنین حقوقی را که بر عهده شرکت حمل و نقل (متصدی حمل) می‌باشد، ذکر کنند.

مهم‌ترین مندرجات بارنامه عبارت‌اند از :

- ✓ مشخصات فرستنده: (نام و نام خانوادگی، کد پستی محل بارگیری، نشانی محل بارگیری).
- ✓ مشخصات گیرنده: (نام و نام خانوادگی، کد پستی محل تخلیه بار، نشانی محل تخلیه بار).
- ✓ مشخصات راننده: (نام و نام خانوادگی، راننده اول و دوم، کد ملی، شماره گواهینامه، شماره کارت هوشمند).

## صدور بارنامه

✓ **مشخصات ناوگان:** (شماره و سری پلاک وسیله‌نقلیه، نوع بارگیر، شماره هوشمند ناوگان، شماره و تاریخ انقضای بیمه شخص ثالث).

✓ **مشخصات محموله:** (نامه محمولة وزن یا حجم، نوع بسته‌بندی، تعداد بسته، مبدأ و مقصد بارگیری)

✓ **مبلغ کرایه حمل:** (مبلغ کرایه، هزینه‌های تخلیه و بارگیری، باسکول، عوارض جابه‌جایی کالا، مالیات بر ارزش افزوده، حق بیمه و...).

در بارنامه‌های مخصوص حمل فراورده‌های نفتی در بخش مشخصات محموله با توجه به نوع محموله، اطلاعاتی از قبیل: درجه حرارت، مقدار طبیعی به لیتر، مقدار در دمای ۶۰ درجه، وزن مخصوص و... نیز وجود دارد.

بارنامه‌ها در ۲ نسخه که یک نسخه مخصوص گیرنده کالا و نسخه دیگر مربوط به راننده است چاپ و مورد استفاده قرار می‌گیرد.

جنس نسخه اول از کاغذ آب نقش و در خمیر مایع آن نقش جمهوری اسلامی قرار گرفته و تمبردار می‌باشد. در آینده امکان صدور الکترونیکی بارنامه و حذف کامل بارنامه کاغذی فراهم خواهد شد.

در زمان تنظیم بارنامه عوارض قانونی مترتب بر بارنامه از قبیل عوارض جابه‌جایی کالا، همچنین هزینه‌های تخلیه و بارگیری و موارد مشابه را که پرداخت آن بر عهده صاحب کالا است، در حاشیه پایین و سمت راست بارنامه قید شده، و از صاحب کالا دریافت می‌شود.

در مثال زیر نحوه محاسبه عوارض جابه‌جایی کالا و کارمزد شرکت در داخل پایانه عمومی با کرایه ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال و هزینه بارگیری ۵۰۰،۰۰۰ ریال تشریح شده است.

شرح	مبلغ (ریال)
کرایه	۱۰،۰۰۰،۰۰۰
هزینه بارگیری	۵۰۰،۰۰۰
(۰/۰۳ × ۱۰،۰۰۰،۰۰۰)٪/۳	۳۰۰،۰۰۰
جمع کرایه	۱۰،۸۰۰،۰۰۰

کارمزد شرکت برابر است با ۸ درصد مبلغ کرایه، پس ۸ درصد ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال برابر با ۸۰۰،۰۰۰ ریال و همچنین عوارض جابه‌جایی ۳ درصد مبلغ کرایه، بنابراین ۳ درصد ۱۰،۰۰۰،۰۰۰ ریال برابر با ۳۰۰،۰۰۰ ریال در نظر گرفته شده است.

ارزشیابی مرحله اول					
ردیف	مراحل کار	شرایط عملکرد	نتایج ممکن	استاندارد عملکرد (شاخص‌ها / داوری / نمره‌دهی)	نمره
۱	تکمیل مندرجات بارنامه	محل آزمون: در محل سایت رایانه، نرمافزار صدور بارنامه موجود باشد، اطلاعات مربوط به حمل در اختیار باشد. زمان: ۴۰ دقیقه	۱- کار با نرمافزار و تکمیل اطلاعات بارنامه ۲- ناتوانی در استفاده از نرمافزار و تکمیل بارنامه	تکمیل مندرجات بارنامه به طور کامل با استفاده از نرمافزار بدون خطا بر اساس دستورالعمل صدور بارنامه قبل از زمان تعیین شده	۳
۲	تکمیل مندرجات بارنامه	رعایت تمام نکات ارگonomی در حین کار با رایانه و رعایت صداقت ۲- رعایت نکردن نکات ارگonomی، و نداشتن صداقت در ثبت اطلاعات	۱- رعایت تمام نکات ارگonomی در حین کار با رایانه و رعایت صداقت ۲- رعایت نکردن نکات ارگonomی، و نداشتن صداقت در ثبت اطلاعات	استفاده از نرمافزار بر اساس دستورالعمل صدور بارنامه در زمان تعیین شده	۲
۱	شایستگی غیرفنی	رعایت نکات ارگonomی، حین کار با رایانه رعایت صداقت در زمان ثبت اطلاعات	رعایت تمام نکات ارگonomی در حین کار با رایانه و رعایت صداقت ۲- رعایت نکردن نکات ارگonomی، و نداشتن صداقت در ثبت اطلاعات	NATوانی در ورود صحیح و کامل اطلاعات	۱
۲	رعایت اکثر موارد				

#### فعالیت کلاسی ۷



عوارض کالا و کارمزد یک شرکت در خارج از پایانه عمومی با کرایه ۱۶,۰۰۰,۰۰۰ ریال را که قصد حمل یک محموله از شهر بندرعباس به تهران دارد و هزینه تخلیه و بارگیری آن ۷۵۰,۰۰۰ ریال می‌باشد محاسبه کنید.

#### فعالیت کارگاهی ۱



هنرجویان ضمن جستجو در محل زندگی خود محل‌های عمدۀ بار را مشخص کرده و چند مرکز عمدۀ بار خاص را به صورت مشروح (نوع وسیله‌نقلیه مورد نیاز، نحوه بارگیری، تخلیه و...) مورد تجزیه و تحلیل قرار دهند. (به عنوان نمونه کشتارگاه یکی از مراکز عمدۀ بارگیری بوده و وسیله‌نقلیه مورد نیاز باید از نوع یخچال‌دار باشد)

## نرم‌افزار بارنامه

صدور بارنامه توسط شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل به وسیله نرم‌افزارهایی که مورد تأیید سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای باشد، صورت می‌پذیرد.

## صدور بارنامه

با توجه به مشابهت کلی نرم‌افزارهای صدور بارنامه در ادامه با استفاده از یکی از این نرم‌افزارها روش و مراحل صدور بارنامه تشریح می‌شود.



شکل ۳- ورود به سیستم نرم‌افزار صدور بارنامه

سیستم صدور بارنامه دارای قسمت‌های زیر است:

- ۱- ثبت بارنامه‌های تحویلی
- ۲- ثبت معرفی نامه الکترونیکی
- ۳- ثبت و صدور بارنامه
- ۴- ثبت فیش‌های واریزی شرکت‌های حمل و نقل
- ۵- گزارش‌ها
- ۶- ضرایب مالی بارنامه

### ثبت بارنامه‌های تحویلی

برای شروع کار ابتدا باید دسته بارنامه تحویلی از بانک در سیستم صدور بارنامه ثبت شود. این مرحله برای کمک به کاربر صدور بارنامه در سیستم تعییه شده تا در هنگام صدور بارنامه دقیقاً همان بارنامه‌های دریافتی خودش را ثبت کند؛ به عنوان مثال اگر شرکتی چند متصدی در سیستم تعریف می‌کند هر متصدی یک تعداد بارنامه در اختیار دارد به‌طوری که متصدی یک از شماره ۱ تا ۱۰۰ و متصدی دیگر از ۱۰۱ تا ۲۰۰ ... در اختیار دارد. برای راحتی کار همچنین هر کاربر فقط بارنامه‌های صادر شده خودش را می‌تواند در قسمت بارنامه‌های صادر شده مشاهده نماید. سیستم به صورت اتوماتیک شماره‌های بارنامه را در هنگام صدور در قسمت شماره بارنامه صفحه صدور نمایش می‌دهد و کاربر با اطمینان از وجود بارنامه می‌تواند آن را چاپ کند، و یا به صورت لحظه‌ای در قسمت بارنامه‌های تحویلی تعداد بارنامه‌های صادر شده را مشاهده نماید.

### ثبت معرفی نامه الکترونیکی

پس از ورود به نرم‌افزار صدور بارنامه با نام کاربری و رمز ورود، کاربر می‌بایست قبل از ثبت بارنامه برای ناوگان و راننده، معرفی نامه الکترونیکی را ثبت کرده و اقدام به دریافت کد رهگیری معرفی نامه الکترونیکی مطابق روش زیر نماید:  
کاربر ابتدا در قسمت معرفی نامه الکترونیکی، نسبت به تکمیل مشخصات کالا از قبیل کالا، وزن محموله، صاحب کالا، شرح کالا، بسته‌بندی، تعداد، وضعیت بار از نظر ترافیکی، آتش‌زا بودن و ... اقدام نماید. سپس به ترتیب مشخصات فرستنده شامل: نام و نام خانوادگی، کد شناسه ملی، شهر، کد پستی، نشانی، شماره تلفن؛ مشخصات گیرنده شامل نام و نام خانوادگی، کد شناسه ملی، شهر، کد پستی، نشانی؛ شماره تلفن؛ مشخصات راننده و ناوگان شامل نام و نام خانوادگی راننده، نوع بارگیر و پلاک بارگیر را تکمیل کرده و در بخش توضیحات در صورت لزوم توضیحات اضافی را کامل کنید.

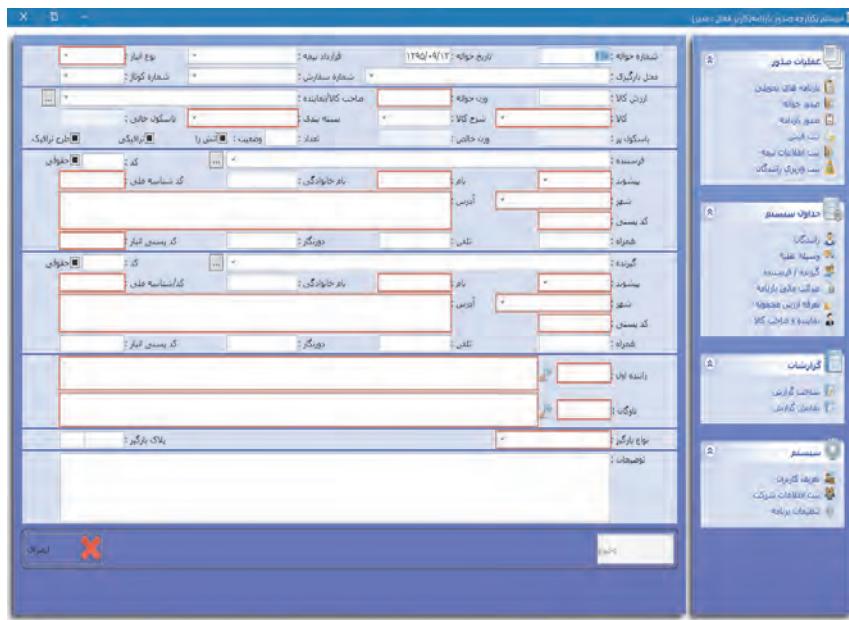
تمامی اطلاعات مربوط به راننده‌گان و ناوگان از سایت سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای و به صورت برخط دریافت می‌گردد. همچنین تصویر و اثر انگشت راننده فعلی برای کاربر در هنگام صدور بارنامه، با دوربین و اسکنری که در دفتر شرکت حمل و نقل نصب شده و به نرم‌افزار صدور بارنامه متصل می‌باشد مطابق شکل ۴ قابل رویت است.

## صدور بارنامه



شکل ۴- تصویر و اثر انگشت راننده

همان طور که در شکل ۵ دیده می‌شود باید تمامی قسمت‌هایی که دارای کادر دور قرمز رنگ است با اطلاعات صحیح تکمیل شود. در غیر این صورت سیستم اجازه ادامه کار را نخواهد داد.



شکل ۵- اطلاعات لازم برای صدور معرفی‌نامه

در سیستم صدور بارنامه ابتدا معرفی نامه (حواله) الکترونیکی صادر شده و پس از تأیید و دریافت کد رهگیری از سامانه صدور حواله بارنامه صادر می‌شود. در حال حاضر در سامانه حواله الکترونیکی سه گروه کالا تعریف شده و برای هر گروه، روش صدور بارنامه متفاوت است. این گروه کالاهای با "نوع انبار" در سیستم از هم تفکیک می‌شوند، به مضمون انتخاب کالا، نرم‌افزار به صورت اتوماتیک نوع انبار را مناسب با کالا تغییر می‌دهد. گروه‌های کالایی به شرح صفحه بعد می‌باشند:

- ۱ - کالاهای دامی
- ۲ - کالاهای نفتی
- ۳ - سایر کالاهای دامی

### ۱- کالاهای دامی:

برای صدور بارنامه برای کالاهای دامی که شامل کالاهای فاسد شدنی، دام زنده و ذبح شده و خوراک دام و طیور می‌باشد، ابتدا برای هر ناوگان حامل این محمولات، از اداره دامپزشکی پروانه فعالیت یک ساله دریافت می‌شود. برای دریافت پروانه فعالیت باید سلامت تمامی قطعات مورد نیاز برای حمل محموله توسط کارشناسان مربوطه تأیید شود(جزئیات کامل در پومندان حمل بارهای فاسد شدنی آمده است) و بعد از ثبت اطلاعات ناوگان و نتیجه کارشناسی برای ناوگان مراجعه کننده کد رهگیری صادر می‌شود.

برای حمل تمامی کالاهای گروه دامی داشتن کد رهگیری پروانه فعالیت بهداشتی الزامی است. صاحبان کالاهای دامی برای حمل محصولات خود به شرکت حمل و نقل مراجعه می‌نمایند و متصدی حمل به روش‌های زیر به تأمین ناوگان برای حمل محموله اقدام می‌نماید (جزئیات کامل در پومندان خدمات تصدی گری آمده است):

الف - معرفی شده توسط صاحبان کالا: بعضی از صاحبان کالا دارای ناوگان اختصاصی ویژه حمل محصولات خود می‌باشند، و در صورت داشتن صلاحیت حمل می‌توانند از آن استفاده کنند. صلاحیت و تأییدیه حمل از طریق سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای در اختیار آنها قرار می‌گیرد.

ب - ناوگان ملکی یا استیجاری شرکت حمل و نقل : هر شرکت حمل و نقل تعدادی ناوگان ملکی یا استیجاری در اختیار دارد که در صورت داشتن صلاحیت حمل می‌تواند از آنها استفاده کند. علاوه بر این شرکت‌های حمل و نقل می‌توانند برای ناوگان فعال در حمل و نقل که کارت هوشمند برای آنها صادر شده است، نیز بارنامه صادر نمایند.

ج - سامانه‌های اعلام باز: معمولاً در بیشتر پایانه‌های عمومی بار سامانه‌های اعلام بار وجود دارد، بعد از مراجعه راننده به قسمت دریافت و ثبت نوبت حضور خود در سامانه مرکزی پایانه، نوبت آنها به شرکت حمل درخواست دهنده ارجاع می‌شود و در نهایت نوبت حضور راننده برای بارگیری تعیین می‌گردد. ناوگان ملکی هر شرکت حمل و نقل از این قاعده مستثنی هستند یعنی ناوگان ملکی شرکت حمل و نقل ملزم به ثبت در سامانه اعلام بار نمی‌باشند.

پس از اطمینان به داشتن پروانه بهداشتی ناوگان، متصدی اقدام به صدور معرفی نامه الکترونیکی می‌نماید و بعد از دریافت کد رهگیری معرفی نامه؛ ناوگان باید به محل تعیین شده برای تأیید معرفی نامه مراجعه کند. در این مرحله ناوگان مجدداً کنترل می‌شود و چنانچه شرایط حمل بار را نداشته باشد کل فرایند باطل شده و شرکت موظف به معرفی ناوگان جدید می‌گردد. در صورت دارا بودن شرایط حمل، محموله مورد بررسی قرار گرفته و موارد زیر باید کنترل شوند:  
دام زنده: در صورتی که محموله دام زنده باشد باید از سلامت کامل برخوردار بوده و با توجه به قوانین دامپزشکی در قرنطینه نباشد (چنانچه بیماری دامی در محلی شایع شده باشد هرگونه حمل دام از آن محل یا به آن محل ممنوع می‌باشد).

**خوراک دام :** در صورتی که محموله خوراک دام و طیور باشد باید بارگیر ناوگان کاملاً شسته و ضد عفونی شود.

**محصولات فاسد شدنی و دام ذبح شده :** باید پروانه بهداشتی محل تولید محصول معتبر بوده و از نظر سلامت در شرایط قابل قبول و استاندارد باشد.

بعد از بررسی تمام موارد بالا مجوز حمل توسط دامپزشکی استان مبدأ تأیید و ناوگان به شرکت حمل و نقل مراجعه نموده و بارنامه دریافت می‌کند. چنانچه معرفی نامه‌ای در سامانه کد رهگیری دریافت نموده و مجوز دامپزشکی هم برای آن صادر شده ولی تبدیل به بارنامه با کد رهگیری معتبر نشده باشد ناوگان تا ۷۲ ساعت در هیچ نقطه‌ای از کشور قادر به بارگیری نخواهد بود مگر مجوز صادرشده توسط همان مرکز صادرکننده باطل گردد. لازم به ذکر است همه مراحل به صورت آنلاین در نرمافزار و سیستم برخط سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای بررسی شده و مرحله به مرحله به متصدی اعلام می‌شود.

## ۲- کالاهای نفتی

برای حمل مواد و محصولات نفتی، هر ناوگان باید از شرکت پخش فراورده‌های نفتی پروانه حمل دریافت نماید و همچنین هر راننده شرایط زیر را داشته باشد :

- ۱- گذراندن دوره آموزشی حمل مواد آتش زا و خطرناک
- ۲- سن کمتر از ۶۰ سال

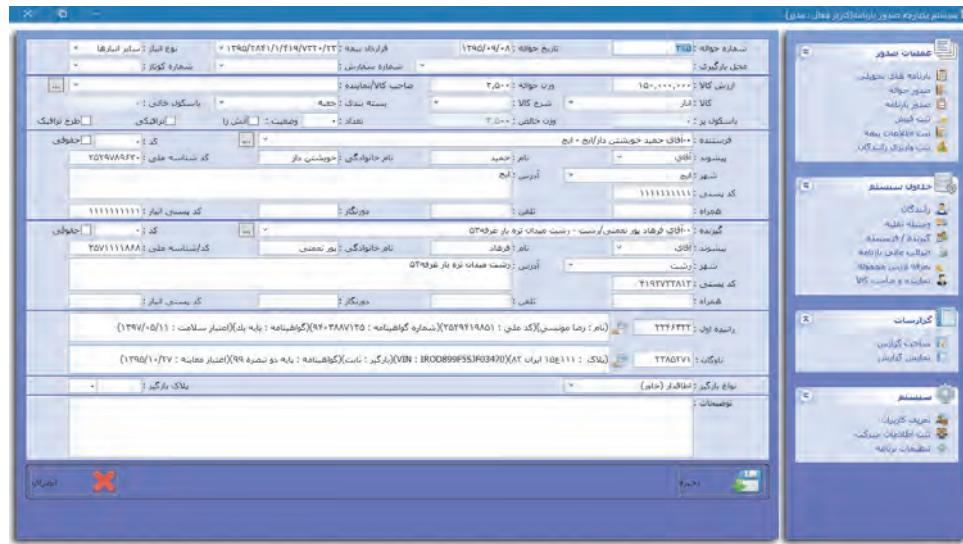
در صورت داشتن شرایط فوق راننده می‌تواند با در دست داشتن حواله انبار نفت به شرکت حمل و نقل مراجعه کند و متصدی حمل اقدام به ثبت معرفی نامه الکترونیکی نموده و کد رهگیری برای ناوگان مراجعه کننده دریافت نماید. بعد از دریافت کد رهگیری؛ معرفی نامه تبدیل به بارنامه می‌شود. در اینجا نیز تبدیل معرفی نامه به بارنامه معتبر، بسیار مهم است و چنانچه معرفی نامه‌ای تبدیل به بارنامه معتبر نشده باشد ناوگان معرفی شده تا ۷۲ ساعت در هیچ نقطه‌ای از کشور قادر به بارگیری نیست و باید توسط اپراتور سامانه حواله الکترونیکی آزاد شود.

## ۳- سایر کالاهای:

برای ثبت سایر کالاهای معرفی نامه صادر و کد رهگیری دریافت شده و سپس تبدیل به بارنامه می‌شود. چنانچه معرفی نامه‌ای برای ناوگانی صادر شده و کد رهگیری دریافت نماید ولی تبدیل به بارنامه نشود؛ به محض صدور معرفی نامه از شرکت دیگری به طور اتوماتیک باطل شده و معرفی نامه جدید در سیستم جایگزین می‌شود.

بعد از تکمیل اطلاعات کالا باید فرستنده، آدرس مبدأ (بارگیری)، مقصد و آدرس مقصد (تخلیه بار) به صورت دقیق تکمیل شود. برای این منظور سازمان راهداری به وسیله وب سرویس‌هایی اطلاعات اشخاص و آدرس‌ها را در اختیار متصدیان قرار می‌دهد در کنار کدلی و کدپستی فرستنده و گیرنده، دکمه استعلام برخط وجود دارد و بعد از ورود اطلاعات کدلی و کدپستی، نام و نام خانوادگی شخص و همچنین آدرس و شهر در محل‌های تعیین شده در فرم، اطلاعات غیر قابل ویرایش می‌شوند. همچنین باید کدپستی در سامانه جامع انبارها به آدرس (<https://www.nwms.ir>) ثبت شود. چنانچه محلی فاقد کد پستی معتبر باشد می‌توان از کدپستی "۱۱۱۱۱۱۱۱۱۱" برای ثبت بارنامه استفاده کرد.

پس از ورود و ذخیره اطلاعات بر روی کلید رهگیری کلیک نموده تا اطلاعات برای سامانه اینترنتی سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای (سیستم بارنامه بر خط) ارسال شده و کد رهگیری معرفی‌نامه دریافت گردد.



شکل ۶- ثبت اطلاعات

تمامی معرفی‌نامه‌های ارسالی که موفق به دریافت کد رهگیری معرفی‌نامه الکترونیکی شده‌اند به رنگ سبز در تصویر زیر نمایش داده می‌شود و معرفی‌نامه‌ای که دارای خطا می‌باشد با رنگ قرمز مشخص می‌گردد که کابربر باید نسبت به رفع اشکالات دریافت شده از سرور اقدام نماید و سپس فرایند فوق را تکرار کرده تا موفق به دریافت کد رهگیری شود.



شکل ۷- تأیید دریافت کد رهگیری



## صدور بارنامه

هنرجویان با حضور در کارگاه به گروههای ۳ نفره تقسیم شده یک نفر در نقش فرستنده، یک نفر متصدی صدور بارنامه و یک نفر در نقش راننده ایفای نقش کنند. متصدی صدور بارنامه باید ضمن دریافت مشخصات دقیق فرستنده و گیرنده کالا و همچنین مشخصات کالا و مدارک راننده از قبیل کارت سلامت، کارت هوشمند و گواهی نامه و مشخصات وسیله نقلیه شامل کارت هوشمند ناوگان و بیمه شخص ثالث و نوع بارگیر را دریافت کرده و ثبت کند و در پایان امکان حمل محموله را با ناوگان مورد نظر بررسی نمایید.

## ثبت و صدور بارنامه

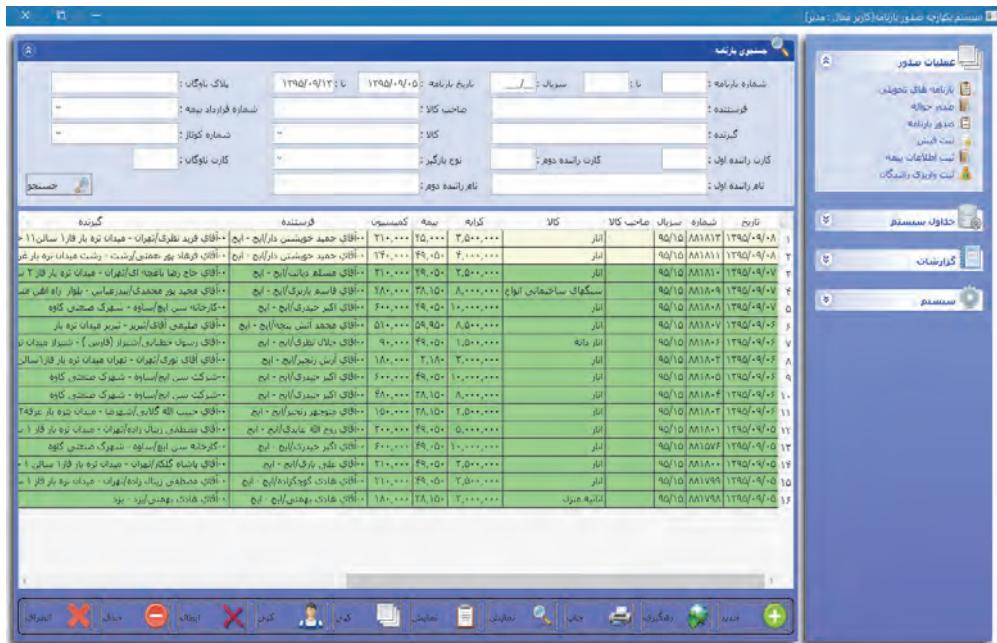
برای گروه سایر کالاها به ثبت معرفی نامه الکترونیکی جداگانه نیاز نیست و می‌توان از همان ابتدا کار صدور بارنامه را انجام داد. در این حالت سیستم به صورت اتوماتیک معرفی نامه را تنظیم و ارسال نموده و چنانچه کد رهگیری دریافت نماید اقدام به دریافت کد رهگیری بارنامه می‌کند.

البته برای سایر گروهها هم می‌توان به صورت اتوماتیک معرفی نامه صادر نمود، سیستم نرمافزار شرایط را کنترل و در صورت خطا در هر مرحله متصدی را در جریان قرار می‌دهد.

مهم ترین تفاوت بارنامه با حواله، مربوط به قسمت مالی همه گزینه‌های مجاز توسط سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای تعیین شده و در اختیار متصدی قرار می‌گیرد. برای راحتی کار؛ نرم افزار ضرایب مالی متعددی را در اختیار متصدی قرار می‌دهد که با انتخاب آن در قسمت بارنامه، محاسبات به صورت خودکار انجام شده و در محل مشخص شده قرار می‌گیرد. برای دسترسی به قسمت تعریف ضرایب می‌توان از دکمه رو به روی ضرایب مالی بارنامه یا از منوی جداول سیستم، ضرایب مالی استفاده کرد.

متصدی پس از دریافت کد رهگیری معرفی نامه، بارنامه را ثبت می‌کند. پس از تکمیل اطلاعات، اقدام به دریافت کد رهگیری بارنامه بر خط می‌کند.

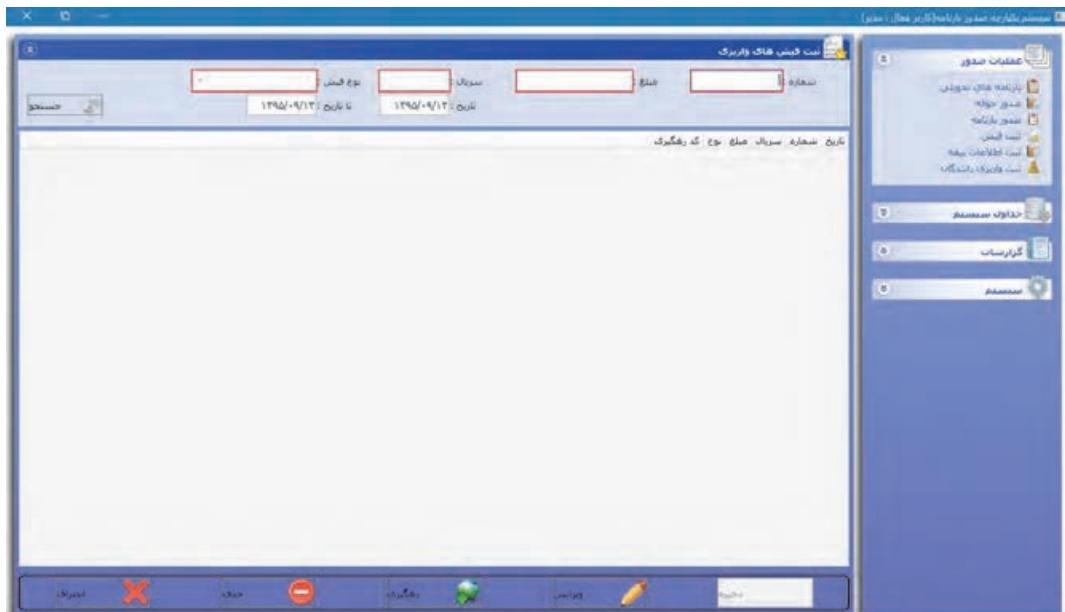
در این قسمت علاوه بر دریافت کد رهگیری می‌توان بارنامه را چاپ یا کپی کرد. همچنین می‌توان برای ابطال بارنامه بر روی گزینه ابطال کلیک کرد (شکل ۸).



شکل ۸- ثبت برنامه

### ثبت فیش های واریزی شرکت حمل و نقل

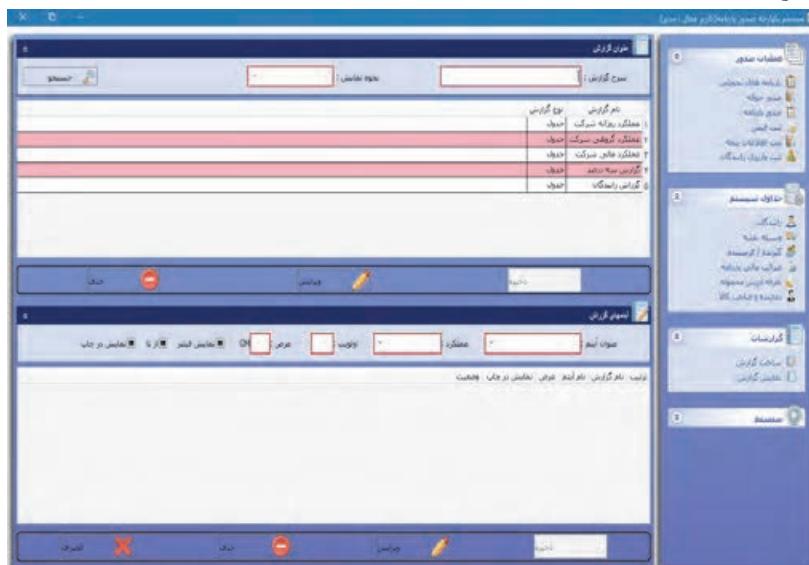
در این قسمت (شکل ۹) شرکت حمل و نقل فیش های واریزی خود را به تفکیک نوع فیش وارد کرده و سپس با زدن کلید رهگیری، اقدام به دریافت کد رهگیری بابت فیش واریزی خود می نماید.



شکل ۹- ثبت فیش های واریزی

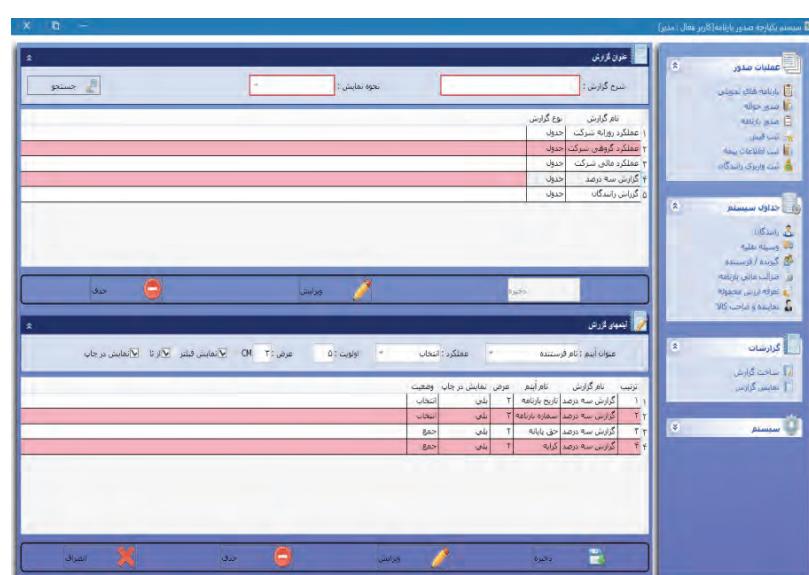
## گزارشات

در قسمت ساخت گزارش‌ها (شکل ۱۰)، شرکت حمل و نقل می‌تواند تمامی گزارش‌های خود را تهیه و با مراجعه به قسمت نمایش گزارش‌ها، تمامی گزارش‌های ساخته شده را مشاهده و چاپ نماید. البته در برنامه به صورت پیش‌فرض ۵ گزارش به صورت آماده وجود دارد.



شکل ۱۰ - تهیه گزارشات

با کلیک کردن روی هر گزارش در قسمت پایین، اجزای داخل گزارش نمایش داده می‌شود و کاربر می‌تواند مواردی را به آن اضافه یا کم کند.



شکل ۱۱ - تعیین مشخصات گزارش (شخصی‌سازی)

در قسمت عنوان اقلام می‌توان تمامی موارد خواسته شده را لیست و از آن گزارش تهیه کرد. در قسمت عملکرد می‌توان موارد زیر را انتخاب نمود:

انتخاب: برای نمایش اقلام، این مورد انتخاب شود.

جمع: برای جمع نمودن اقلام، این مورد انتخاب شود.

کمینه: برای انتخاب کمترین مقدار، این مورد انتخاب شود.

بیشینه: برای انتخاب بیشترین مقدار اقلام، این مورد انتخاب شود.

تعداد: برای نمایش تعداد اقلام، این رکورد انتخاب شود.

در قسمت اولویت، شماره ستون نمایش اقلام و در قسمت عرض، عرض ستون به سانتی‌متر وارد می‌شود.

در صورتی که بخواهیم اقلام مربوطه فیلتر شود و بر اساس آن گزارش تهیه گردد، قسمت نمایش فیلتر را تیک می‌زنیم.

در صورتی که بخواهیم اقلامی مانند شماره بارنامه و تاریخ را، که قابلیت دریافت بازه دارند، مشخص کنیم کافیست

قسمت از تا انتخاب شود.

در صورتی که بخواهیم اقلام انتخابی در صفحه جستجو نمایش داده شود، گزینه نمایش در چاپ را انتخاب می‌کنیم.

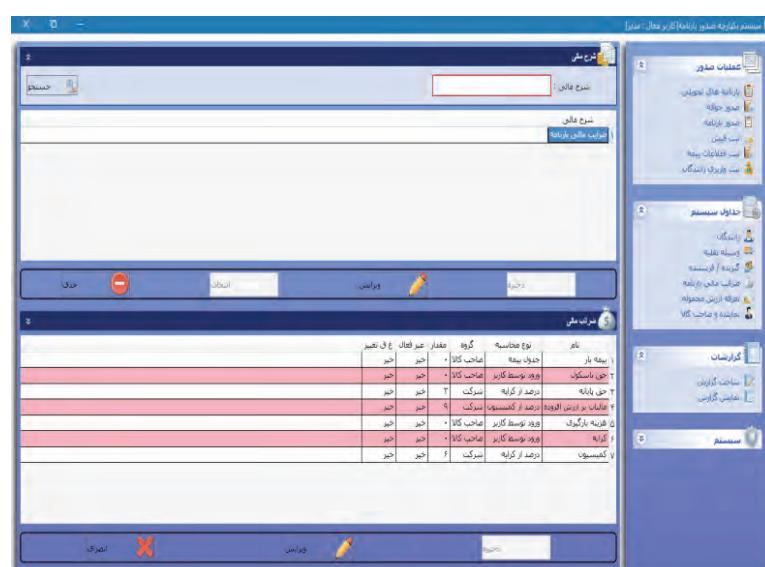
## ضرایب مالی بارنامه

در این قسمت می‌توان قسمت‌های مالی بارنامه را تعریف کرد تا در هنگام ثبت بارنامه دیگر نیاز به محاسبه مبالغ نباشد.

در سیستم صدور بارنامه بنا به نوع قرارداد شرکت حمل و نقل، می‌توان چندین ضریب مالی تعریف کرد. برای این کار

کافیست در قسمت شرح مالی، عنوان اقلام نوشته و ذخیره گردد، سیستم به طور پیش فرض ۷ مورد استاندارد مالی را

به قسمت ضرایب اضافه کرده و کاربر با انتخاب و کاربری آن‌ها می‌تواند اعداد و نحوه محاسبه دلخواه خود را تعریف کند.



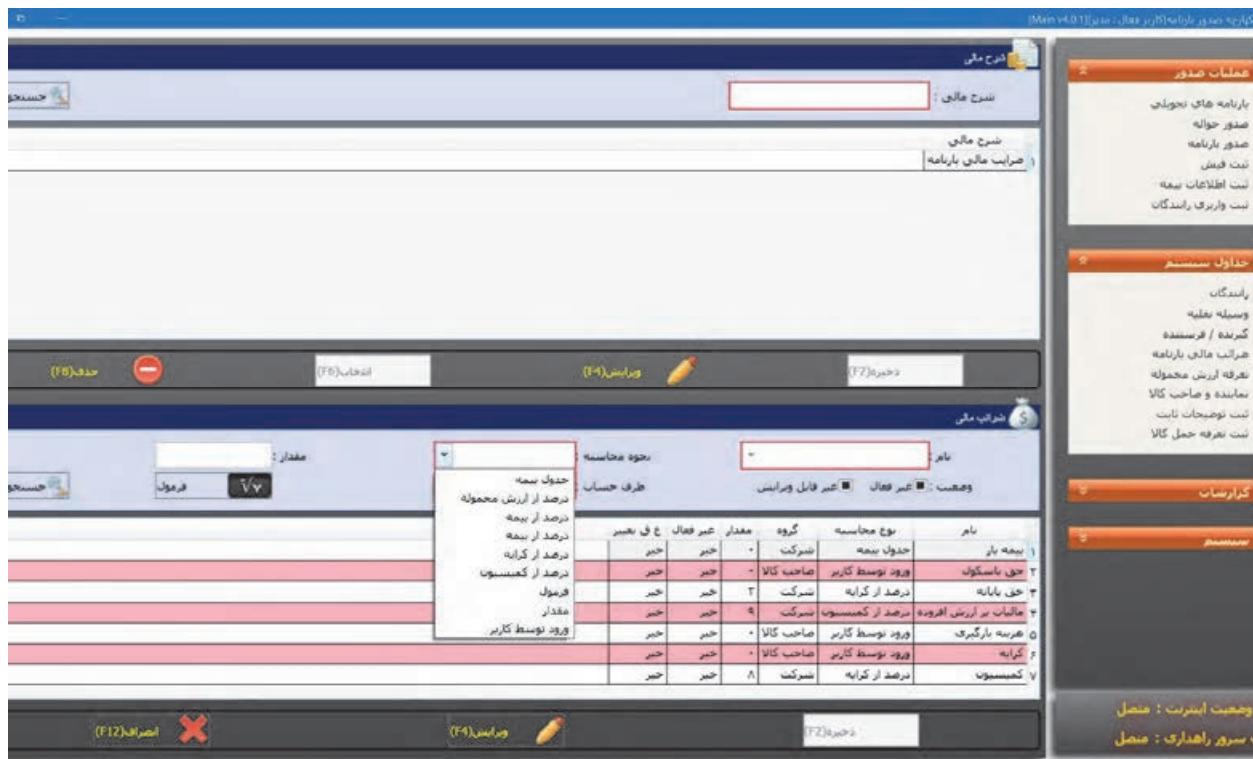
شکل ۱۲ - گزارشات مالی

## صدور بارنامه

به عنوان مثال می‌توان کارمزد دریافتی شرکت را انتخاب و مقدار آن را عددی دیگر تعریف کرد. در ذیل انواع محاسبه و طرف حساب توضیح داده می‌شود.

### ۱- جدول بیمه:

در این روش محاسبه، با توجه به ارزش محموله می‌توان عدد اقلام مالی را انتخاب کرد که این شامل تعریف محدوده‌ای در قسمت تعاریف سیستم می‌باشد.



شکل ۱۳- گزارشات بیمه

### ۲- درصد از ارزش محموله:

در این روش محاسبه با توجه به ارزش محموله می‌توان درصدی از آن را به عنوان عدد اقلام مالی انتخاب کرد.

### ۳- درصد از بیمه:

در این روش محاسبه با توجه به مبلغ حق بیمه می‌توان درصدی را به عنوان عدد اقلام مالی انتخاب کرد.

### ۴- درصد از کرایه:

در این روش محاسبه با توجه به مبلغ کرایه می‌توان درصدی را به عنوان عدد اقلام مالی انتخاب کرد.

### ۵- درصد از کمیسیون:

در این روش محاسبه با توجه به مبلغ کارمزد شرکت می‌توان درصدی را به عنوان عدد اقلام مالی انتخاب کرد.

## ۶- فرمول:

در این روش محاسبه می‌توان فرمولی را برای محاسبه عدد اقلام مالی تعریف کرد.

## ۷- مقدار:

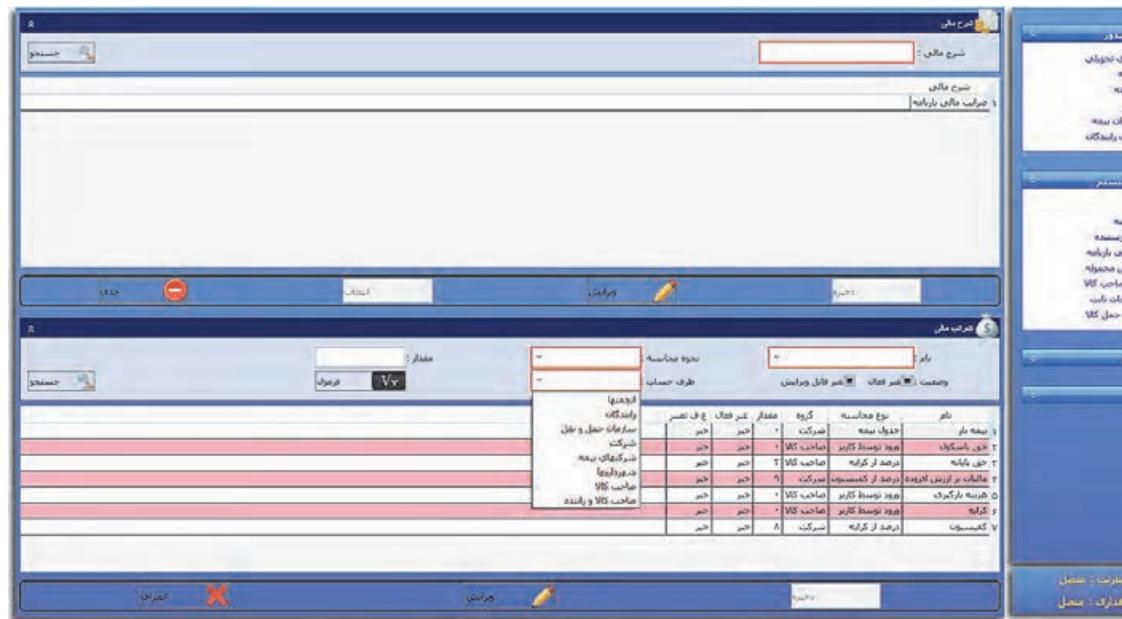
در این روش محاسبه می‌توان مقدار ثابتی را به عنوان عدد اقلام مالی انتخاب کرد.

## ۸- ورود توسط کاربر:

در این روش محاسبه می‌توان اختیار مقدار عدد را به متصدی حمل واگذار کرد تا عدد وارد شده مبنای محاسبه قرار گیرد.

## طرف حساب

این قسمت برای بخش حسابداری شرکت تعبیه شده و با انتخاب صاحب کالا مبلغ اقلام مالی روی کرایه اضافه می‌گردد و با انتخاب رانندگان در قسمت سهم راننده، نمایش داده می‌شود:



شکل ۱۴- گزارشات کرایه

## ۱- شرکت حمل و نقل:

عدد اقلام مالی به حساب شرکت بوده و این مبلغ از صاحب کالا و راننده دریافت نمی‌شود.

## ۲- رانندگان:

عدد اقلام به حساب راننده بوده و در قسمت پرداختی راننده منظور و از او دریافت می‌شود.

## ۳- صاحب کالا:

عدد اقلام به حساب صاحب کالا بوده و در قسمت کل کرایه اضافه و از او دریافت می‌شود.



هنرجویان با حضور در سایت به گروههای ۳ نفره تقسیم شده و در نقش فرستنده کالا، راننده و متصدی صدور بارنامه ایفای نقش کنند. متصدی صدور بارنامه با استفاده از برنامه نرمافزاری صدور بارنامه، ضمن کنترل مدارک راننده، نوع محموله، ناوگان و... نسبت به صدور بارنامه اقدام کند.

ارزشیابی مرحله دوم					
ردیف	مراحل کار	شرایط عملکرد	نتایج ممکن	استاندارد عملکرد (شاخص‌ها / داوری / نمره‌دهی)	نمره
		محل آزمون: در محل سایت رایانه، ابزار و تجهیزات: نرمافزار صدور بارنامه موجود باشد،	۱- کار با نرمافزار و اطلاعات بارنامه و محاسبه کرایه و عوارض مربوط به حمل در اختیار باشد، اطلاعات مربوط به حمل و درصد حمل و درصد حمل و محاسبه کرایه و عوارض.	تکمیل مندرجات بارنامه به طور کامل با استفاده از نرمافزار و محاسبه کرایه حمل و عوارض مربوطه بدون خطأ. مطابق ضوابط تهیه، تنظیم و استفاده از بارنامه جاده‌ای در کمتر از زمان تعیین شده.	۳
۱	۱	تعیین عوارض بارنامه	۲- ناتوانی در استفاده از نرمافزار بارنامه و محاسبه کرایه و عوارض مربوطه.	تکمیل اطلاعات بارنامه و محاسبه کرایه حمل و عوارض مربوطه.	۲
۱		کمیسیون شرکت‌ها، نرخ عوارض ملی در اختیار باشد.		ناتوانی در ورود صحیح و کامل اطلاعات و محاسبه کرایه حمل و عوارض مربوطه.	
۲	شایستگی غیرفني	رعایت تمام نکات ارگonomی، حین کار با رایانه	۱- رعایت تمام نکات ارگونومی در حین کار با رایانه و رعایت صداقت.	رعایت همه موارد شامل تنظیم صندلی، نشستن صحیح و... ذکر نکات غیر ارگونومی احتمالی موجود مانند زاویه نامناسب تابش نور و ثبت اطلاعات واقعی و نداشتن خطأ در محاسبات کرایه و عوارض.	
۱		رعایت دقت و صداقت در زمان ثبت اطلاعات	۲- رعایت نکردن نکات ارگونومی، و نداشتن دقت و صداقت در محاسبه کرایه و عوارض مربوطه.	رعایت یک مورد از موارد ذکر شده	

## حواله بارنامه

برگه‌ای است که به موجب قانون توسط اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان در اختیار شرکت‌ها و یا مؤسسه‌های حمل و نقل داخلی کالا قرار می‌گیرد (شکل ۱۵) و شرکت‌ها و مؤسسه‌های حمل و نقل با در دست داشتن آن به بانک مربوطه مراجعه کرده و به تعداد ثبت شده در برگه، بارنامه‌های خام را از بانک تحويلی می‌گیرند.

شماره:	وزارت راه و شهر سازی	آزم سازمان
تاریخ:	سازمان راهداری و حمل و نقل جاده‌ای	
پیوست:	اداره کل حمل و نقل و پایانه‌های استان	
شماره حواله:	حواله بارنامه	
تاریخ صدور:	بانک ملی ایران شعبه	
		سلام علیکم
صادره از	دارای شماره شناسنامه	فرزند
نامیده تام الاختیار شرکت / موسسه / انجمن		کد ملی
واقع در	ننسخه بارنامه تجاري از نوع عمده بار / نقص در مقابل اخذ وجه معرفی می‌گردد	جهت دریافت تعداد
اداره کل حمل و نقل و پایانه‌های استان		
ننسخه بارنامه از نوع عمده بار	پذیشیله دریافت تعداد	اینچنان
۱	۱	۱
۲	۲	۲
۳ سری	تا شماره ۳	از شماره
۴	۴	۴
۵	۵	۵
امضا و مهر شرکت	تاریخ	
پذیشیله تأیید می‌گردد در تاریخ: ... تا ... در ... تعداد ... تا ... تعداد ... تا ...	نسخه بارنامه عده بار / نقص با شماره های فوق الذکر به نامیده شرکت /	
موسسه تحويلی و پیغامبر: این معرفی تام به این تعداد مربوط در این شعبه الحاق و ننسخه اول برای اطلاع اداره کل حمل و نقل و پایانه ها ارسال می‌گردد	بانک ملی ایران شعبه	
نیز ... شعبه ... سال ... میلادی مبلغات: این حواله بدون مهر و امضا اداره کل حمل و نقل و پایانه لائق اختیار می‌باشد.	اعتبار این حواله از تاریخ صدور ده روز می‌باشد.	

شکل ۱۵ - فرم حواله بارنامه خام تحويلی به شرکت حمل و نقل

## فرآیند تحويل حواله بارنامه

شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل برای دریافت و مصرف بارنامه باید براساس ضوابط تهیه، تنظیم و استفاده از بارنامه جاده‌ای، نسبت به درخواست حواله بارنامه از اداره کل راهداری و حمل و نقل استان حوزه فعالیت خود، اقدام کنند.  
خلاصه مراحل:

- ۱- مراجعه متقاضی و ارائه مدارک لازم؛
- ۲- بررسی مدارک و اعلام موارد ناقص؛
- ۳- محاسبه  $\frac{۳}{۰\%}$  سهم سازمان و سایر حقوق مربوطه و اعلام آن به متقاضی؛
- ۴- صدور حواله بارنامه پس از پرداخت حقوق مربوطه؛
- ۵- مراجعه به بانک و دریافت بارنامه.

شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقل در صورت داشتن پروانه فعالیت و یا مجوز موقت معتبر می‌توانند به شرح زیر درخواست بارنامه نمایند:

### گام ۱:

مراجعةه متقاضی به اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان مربوطه.

اقدام کننده: متقاضی (شرکت یا مؤسسه حمل و نقل).

شرح: مراجعه مدیر عامل یا نماینده معرفی شده شرکت یا مؤسسه به اداره کل برای دریافت حواله بارنامه.

### گام ۲:

ارائه درخواست به همراه مدارک مورد نیاز.

اقدام کننده: متقاضی (شرکت یا مؤسسه حمل و نقل).

شرح: متقاضی برای دریافت حواله بارنامه باید مدارک زیر را ارائه نماید: فرم درخواست تکمیل شده، و مفاصی حساب دارایی که سالانه ارائه می‌گردد.

### گام ۳:

بررسی درخواست و مدارک مورد نیاز.

اقدام کننده: اداره کل استان.

شرح: مدارکی که توسط متقاضی ارائه شده بررسی می‌شود.

### گام ۴:

اعلام نواقص و اشکالات مدارک.

اقدام کننده: اداره کل.

شرح: اشکالاتی از قبیل کمتر بودن میزان بارنامه‌های مصرفی از  $۸۰\%$ ، به متقاضی اعلام می‌شود تا آن‌ها را رفع کند.

### گام ۵:

رفع نواقص اعلام شده.

اقدام کننده: متقاضی (شرکت یا مؤسسه حمل و نقل).

شرح: شرکت باید اشکالات اعلام شده را رفع و دوباره به اداره کل مراجعه کند.

#### گام ۶:

محاسبه ۳٪ سهم سازمان و سایر حقوق مربوطه و اعلام آن به متقارضی.  
اقدام‌کننده: اداره کل.

شرح: در این مرحله بر اساس میزان برنامه‌های مصرفی و نرخ‌های متوسط، میزان ۳٪ سهم سازمان و همچنین سایر حقوق مربوطه محاسبه و به متقارضی اعلام می‌گردد. میزان نرخ درج شده با سیستم مدیریت کنترل برنامه، کنترل می‌شود تا در صورت کسر مبالغ از میزان تعیین شده (که خود برنامه محاسبه می‌کند)، مبلغ ۳٪ مابه التفاوت لحاظ گردد.

#### گام ۷:

واریز وجه اعلام شده به حساب مربوطه و ارائه فیش به اداره کل.  
اقدام‌کننده: متقارضی (شرکت یا مؤسسه حمل و نقل).

شرح: متقارضی مبلغ اعلام شده را به حساب مربوطه واریز کرده، فیش مربوطه را به اداره کل استان تحويل می‌دهد.

#### گام ۸:

محاسبه برنامه مورد نیاز شرکت یا مؤسسه  
اقدام‌کننده: اداره کل استان

شرح: در این مرحله برنامه مورد نیاز براساس روند مصرف گذشته محاسبه و تعیین می‌گردد.

#### گام ۹:

صدور حواله برنامه و تحويل به متقارضی  
اقدام‌کننده: اداره کل استان

شرح: در این مرحله پس از دریافت مدارک تکمیل شده، حواله برنامه صادر و تحويل متقارضی می‌گردد.

#### گام ۱۰:

مراجعه متقارضی به بانک

اقدام‌کننده: متقارضی (شرکت یا مؤسسه حمل و نقل)

شرح: متقارضی پس از دریافت حواله‌های تأیید شده، باید برای دریافت برنامه‌ها به بانک مراجعه کند.

#### گام ۱۱:

ارسال اطلاعات برنامه‌های تحولی شرکت‌ها به اداره کل  
اقدام‌کننده: بانک

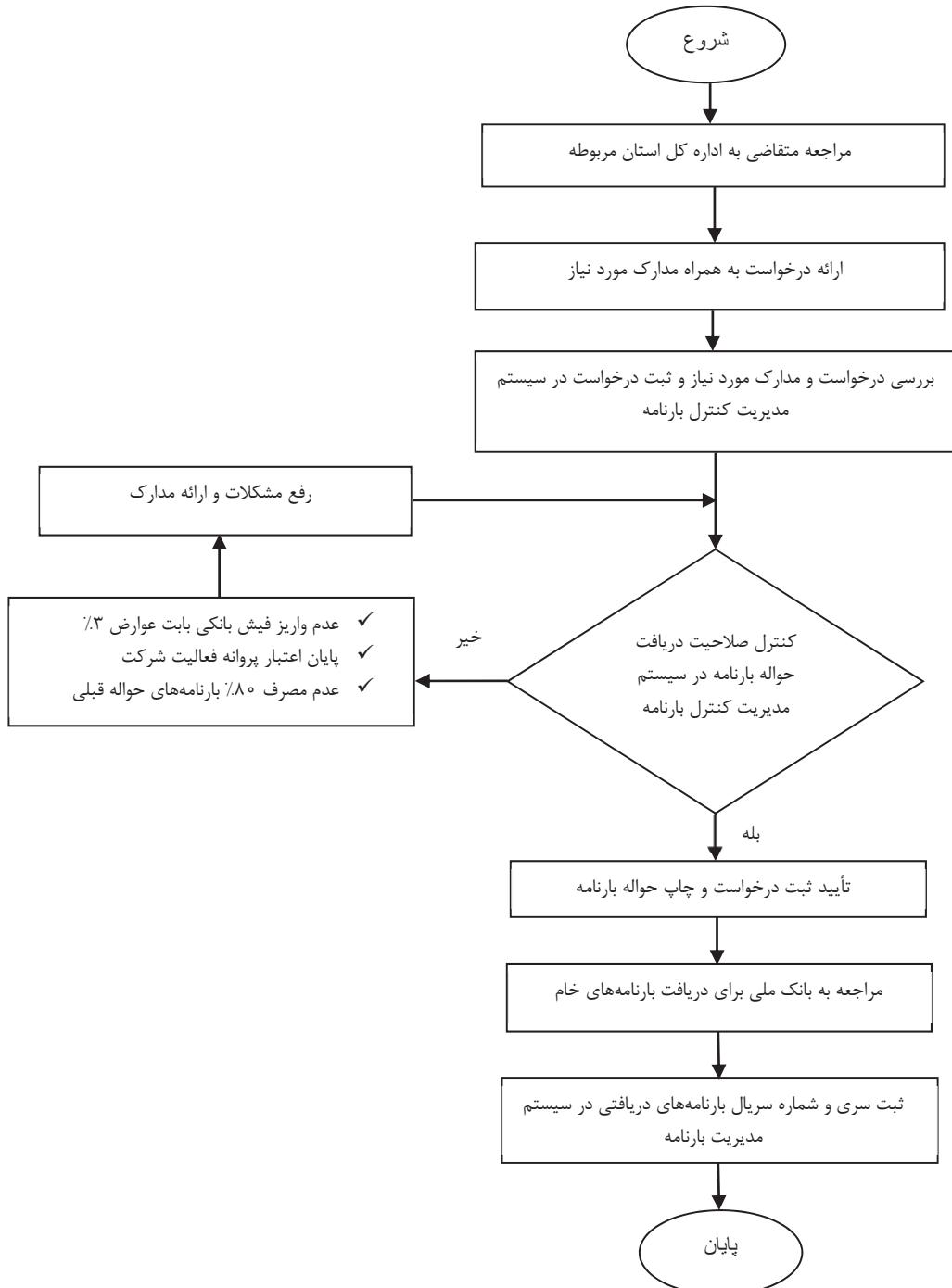
#### گام ۱۲:

ثبت شماره سریال برنامه‌های دریافتی  
اقدام‌کننده: اداره کل استان

شرح: در این مرحله شماره سریال برنامه‌های دریافتی، باید ثبت شوند.

## صدور بارنامه

فرایند تحویل حواله بارنامه در فلوچارت زیر نمایش داده شده است.



لازم به یادآوری است با توجه به اینکه در بعضی استان‌ها امور مربوط به واگذاری حواله بارنامه به انجمن‌های صنفی مؤسسه‌تبار و شرکت‌های حمل و نقل شهرستان مربوطه واگذار شده است، انجمن به نمایندگی از کلیه شرکت‌های عضو، مسئول انجام فرایند بالا بوده و پس از دریافت حواله بارنامه از اداره کل طی فرم شکل ۱۶ و مراجعته به بانک و تحويل بارنامه، مسئولیت پخش بارنامه‌ها را در بین شرکت‌ها به عهده دارد.

شماره :	وزارت راه و شهر سازی	آزم سازمان
تاریخ :	سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای	
پیوست :	اداره کل حمل و نقل و پایانه های استان .....	
شماره حواله :	حواله	
تاریخ صدور :	بانک ملی ایران شعبه ----- سلام علیکم	
صادره از :	فرزنده	بدینوسیله آقای / خانم
دارای شماره شناسنامه :		کد ملی
نماینده تمام اختیار انجمن صنفی / اتحادیه / کانون با امضا معرفی شده در ذیل به نمایندگی از طرف ادره کل حمل و نقل و پایانه های این استان جهت معرفی شرکتها/ مؤسسه‌تبار حمل و نقل تحت پوشش خود و اعلام به آن بانک محترم معرفی می‌گردد این انجمن صنفی / اتحادیه / کانون به تعداد ..... نسخه بارنامه تجاری از نوع عمده بار / نفی مجاز به اعلام به آن بانک می‌باشد.		

سازمان حمل و نقل و پایانه های  
-----  
استان .....

تمویه مهر	تمویه امضا

ملاحظات: این معرفی نامه بدون مهر و امضا اداره کل حمل و نقل و پایانه قاچاق اعتبار می‌باشد.  
اعتبار این معرفی نامه از تاریخ صدور ده روز بوده و باید به بانک اعلام گردد.

شكل ۱۶ - فرم حواله بارنامه خام تحويلی به انجمن و یا کانون

## صدور بارنامه

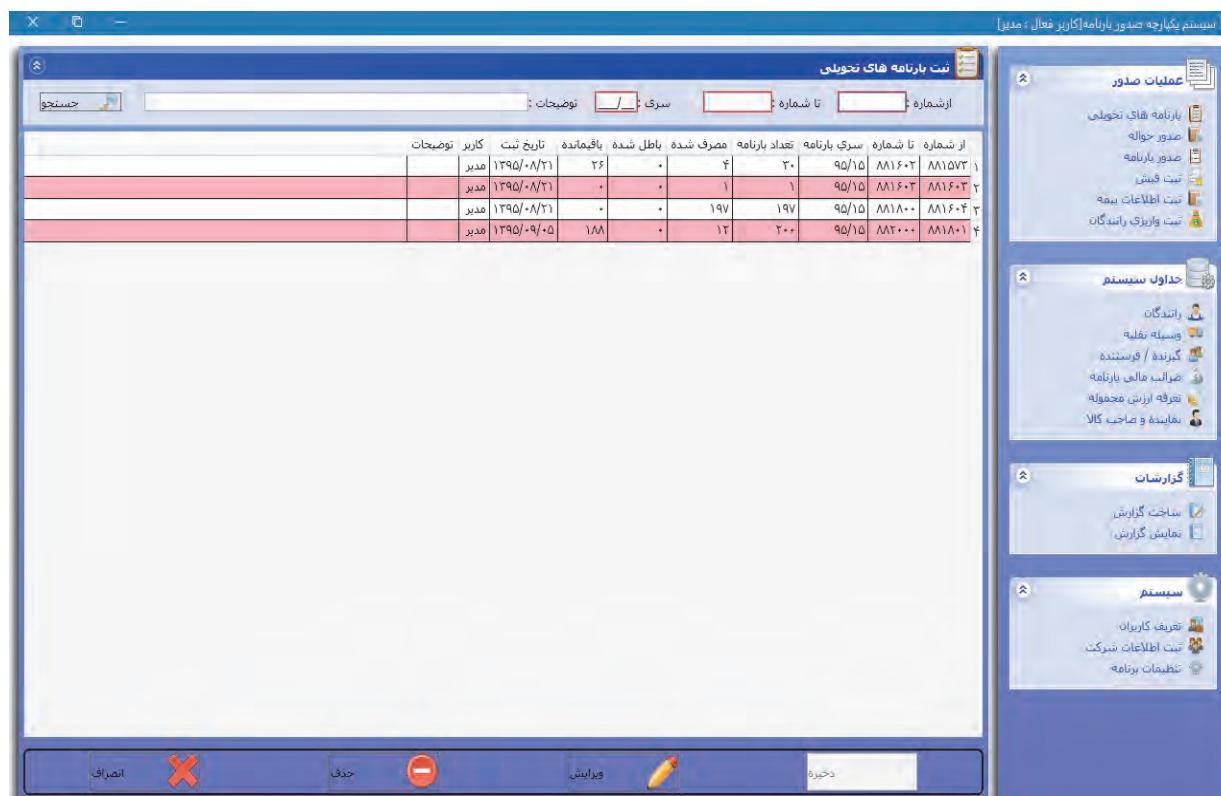
پس از دریافت بارنامه، شرکت حمل و نقل می‌باید شماره سریال بارنامه‌ها را در سیستم مدیریت کنترل بارنامه (کنترل) ثبت کند.

## سیستم مدیریت کنترل بارنامه

نرم‌افزاری است که کلیه عملیات مربوط به حواله بارنامه، جمع‌آوری اطلاعات بارنامه‌های صادره (مصرفی و باطله) و واریزی‌های نقدی شرکت‌ها و مؤسسات حمل و نقلی کالا و همچنین محاسبه عوارض قانونی سهم سازمان بر اساس قوانین و مقررات و کنترل‌های لازم در این زمینه و نیز گزارش‌گیری، توسط آن صورت می‌پذیرد.

## ثبت بارنامه‌های تحويلی در سیستم صدور بارنامه

در این قسمت شرکت‌های حمل و نقل لیست بارنامه‌های دریافتی از اداره کل راهداری و حمل و نقل جاده‌ای استان را ثبت نموده تا سیستم صدور بارنامه آن‌ها را به صورت اتوماتیک از بازه تعريف‌شده، خوانده و در اختیار متصلی حمل قرار دهد. این قسمت فقط به خاطر تسريع در عملیات صدور بارنامه، تعییه شده و ضریب خطای کاربر را برای ثبت بارنامه پایین می‌آورد.



شکل ۱۷- ثبت شماره بارنامه‌های تحويلی

ارزشیابی مرحله سوم					
نمره	استاندارد (شاخص‌ها / داوری / نمره‌دهی)	نتایج ممکن	شرایط عملکرد	مراحل کار	ردیف
۳	ارائه صحیح درخواست بارنامه و صدور حواله بارنامه و دریافت بارنامه از بانک بدون خطا در کمتر از زمان تعیین شده بر اساس ضوابط تهیه، تنظیم و استفاده از بارنامه جاده‌ای		محل آزمون: در کارگاه هنرستان ابزار و تجهیزات: فردی به عنوان نماینده شرکت حمل و نقل، فردی به عنوان سازمان متولی صدور حواله بارنامه (سازمان راهداری) و یک نفر به عنوان نماینده بانک عامل ایفای نقش نماید. اطلاعات بارنامه‌های صادره شرکت، فرم خام حواله بارنامه در اختیار باشد.		
۲	ارائه صحیح درخواست بارنامه و صدور حواله بارنامه و دریافت بارنامه از بانک در زمان تعیین شده بر اساس ضوابط تهیه، تنظیم و استفاده از بارنامه جاده‌ای	۱- ارائه درخواست بارنامه، صدور حواله بارنامه و دریافت بارنامه از بانک ۲- عدم صدور حواله بارنامه	دریافت بارنامه	۱	
۱	ناتوانی در ارائه درخواست بارنامه و عدم صدور حواله بارنامه		زمان: ۳۰ دقیقه		
۲	رعایت دقت و صداقت و اصول مکاتبات اداری در ارائه درخواست	۱- عدم دستکاری در تعداد بارنامه مندرج در حواله بارنامه دریافتی، ارائه درخواست براساس اصول مکاتبات اداری ۲- دستکاری در تعداد بارنامه مندرج در حواله بارنامه دریافتی و ارائه درخواست بدون رعایت اصول مکاتبات اداری	رعایت دقت و اصول مکاتبات اداری در ارائه درخواست و رعایت صداقت	شایستگی غیر فنی	
۱	رعایت یک مورد از موارد ذکر شده				

## ارزشیابی شایستگی صدور بارنامه

شرح کار:

۱- کارگاه هنرستان

انجام یک پروژه مطابق فرآیند زیر:

✓ ورود صحیح مندرجات بارنامه با استفاده از نرم افزار

✓ ورود صحیح و محاسبه مندرجات ریالی (کمیسیون، کرایه و....)

✓ صدور بارنامه

✓ ارائه درخواست دریافت بارنامه

✓ دریافت بارنامه از بانک

✓ ثبت اطلاعات بارنامه های تحویلی در نرم افزار

استاندارد عملکرد: صدور، تسویه و تحویل بارنامه از سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای براساس ضوابط تهیه، تنظیم و استفاده از بارنامه جاده ای.

شاخص ها:

✓ مطابقت داشتن با اطلاعات ارائه شده به هنرجو و بر اساس ضوابط تهیه، تنظیم و استفاده از بارنامه جاده ای؛

✓ مطابقت با ضوابط تهیه، تنظیم و استفاده از بارنامه جاده ای؛

✓ براساس اطلاعات بارنامه های صادره شرکت حمل و نقل و ضوابط تهیه، تنظیم و استفاده از بارنامه جاده ای؛

✓ مطابقت داشتن شماره سریال و تعداد بارنامه ها با شماره های ثبتی در نرم افزار.

شرطی:

محل برگزاری آزمون: سایت (رایانه و چاپگر در اختیار باشد)، کارگاه هنرستان (شبیه سازی شرکت حمل و نقل، بانک و سازمان راهداری و حمل و نقل جاده ای)

مدت آزمون: مجموعاً ۱۲۵ دقیقه برای آزمون عملی، آزمون به صورت گروهی برگزار شود.

نرم افزار صدور بارنامه در اختیار باشد.

اطلاعات مربوط به حمل یک بار (برای مرحله صدور و محاسبه کرایه و عوارض بارنامه) در اختیار باشد.

اطلاعات حداقل یک ماهه بارنامه های شرکت حمل و نقل (برای مرحله درخواست و صدور حواله بارنامه) در اختیار باشد.

معیار شایستگی:

ردیف	مرحله کار	حداقل نمره قبولی	نمره هنرجو
۱	تکمیل مندرجات بارنامه	۲	
۲	تعیین عوارض بارنامه	۲	
۳	دریافت بارنامه	۱	
شایستگی های غیرفنی، ایمنی، بهداشت، توجهات زیست محیطی و نگرش:			
۱- صداقت در انجام کار			
۲- دقیق در انجام مراحل محاسباتی			
۳- رعایت نکات ارگونومی هنگام کار با رایانه			
۴- رعایت اصول مکاتبات اداری			
میانگین نمرات			
* حداقل میانگین نمرات هنرجویان برای قبولی و کسب شایستگی، نمره ۲ است.			

